

Trafikförvaltningen
Trafikavdelningen

INFORMATIONSÄRENDE
2026-02-20

Ärende
TN 2024-0755

Infosäkerhetsklass
K1 (Öppen)

Handläggare
Johan Nordenblank
johan.nordenblank@regionstockholm.se

Trafiknämnden
2026-03-17

Information om utvärdering av pilotprojekt spärrfri tunnelbanestation

Sammanfattning

Trafikförvaltningen har under perioden december 2024–december 2025 genomfört ett pilotprojekt med spärrfri tunnelbanestation vid Näckrosen tunnelbanestation. Syftet med pilotprojektet var att analysera resenärsupplevelse, effekter på trygghet och effekter på intäkter.

Pilotprojektet med öppen spärrlinje vid Näckrosens tunnelbanestation har gett ett underlag för att förstå hur en öppen spärrlinje påverkar resenärernas upplevelse, effekter på trygghet och effekter på intäkter. Resultaten visar att en spärrfri miljö ökar resenärernas nöjdhet inom områden som tillgänglighet, flöden och upplevelse, utan att försämra trygghetsläget. Utvärderingen visar även att resenärernas valideringsbeteende inledningsvis förändrades, och att det krävs ökade insatser från biljettkontrollanter och annan synlig personal för att påverka och minska ett negativt beteende.

De resultat som presenteras i utvärderingen baseras på pilotförsöket vid en tunnelbanestation och utgör därför ett begränsat, men ändå relevant, underlag för fortsatta dialoger kring öppen spärrlinje i tunnelbanan.

Bakgrund

I Region Stockholms budget för 2024 gavs trafiknämnden i uppdrag att genomföra ett pilotprojekt med spärrfri tunnelbanestation. Uppdraget omfattade att analysera hur en öppen spärrlinje påverkar resenärsbeteenden, intäkter, trygghet och kundupplevelse.

Näckrosen valdes som pilotstation efter en samlad bedömning av resandeflöden, stationsmiljö, läge och trygghetsaspekter. Spärrarna lämnades

kvar men låstes i öppet läge, och kunder hänvisades till betalstolpar för validering. Under projektet genomfördes för- och eftermätningar, resenärsundersökningar, biljettkontroller samt löpande analys av validerings- och passagestatistik.

Underlag

Utvärderingen i sin helhet finns att ta del av i bifogat dokument:

- Utvärdering – Pilotprojekt spärrfri tunnelbanestation

Resultat från utvärderingen

Validering och intäkter

Utvärderingen visar att en spärrfri miljö förändrar resenärers valideringsbeteende, vilket i sin tur påverkar både intäktsnivåer och kvaliteten i den statistik som används för planering och uppföljning. Flera av dessa aspekter går att hantera genom olika aktiviteter eller nya tekniska system. Införande av nya system har inte utretts utan pilotförsöket fokuserade på att använda befintliga system och personal för att se hur en öppen spärrlinje påverkade människors beteenden.

Analysen av biljettkontroller visar att nivån av de som reste utan giltig biljett är starkt kopplad till kontrollintensiteten. När mängden kontroller utökades sjönk antalet som reste utan giltig biljett. Detta visar att en modell som bygger på höga kontrollvolymmer kan medföra lägre fusknivåer, men innebär samtidigt att vissa resenärer upplever fler biljettkontroller som delvis integritetskränkande.

Trygghet

Trygghetsstatistiken visar inga ökningsar av incidenter jämfört med föregående år. Händelserna följer samma mönster som tidigare och bedöms främst vara kopplade till säsong och resandemängd.

Polisen bedömer att öppna spärrar kan vara mindre lämpliga på större och mer utsatta stationer, där spärrar även fyller en funktion i det operativa arbetet.

Kundupplevelse

Resenärernas upplevelser av den öppna spärrlinjen är mer positiva än negativa när det gäller framkomlighet, flöde och tillgänglighet. Stationen upplevs som mer välkomnande och mindre stressande, särskilt för resenärer med barnvagn,

Trafikförvaltningen
Trafikavdelningen

INFORMATIONSÄRENDE
2026-02-20

Ärende
TN 2024-0755

Infosäkerhetsklass
K1 (Öppen)

bagage eller andra särskilda mobilitetsbehov. Samtidigt uttrycks en oro för ett ökat fuskåkande och viss osäkerhet kring validering av periodbiljetter.

Personals upplevelser

Personalens upplevelser skiljer sig delvis från resenärernas och fokuserar mer på minskad kontroll över flöden, en upplevelse av försvagade verktyg för trygghetsarbete samt en förändrad operativ roll med mindre resenärskontakt.

Fortsatt arbete

De resultat som presenteras i utvärderingen avser pilotförsöket vid Näckrosen och utgör därmed ett begränsat, men ändå relevant, underlag för vägvalet i framtiden kring öppen spärrlinje. Slutsatserna ger stöd för vidare bedömning av hur en motsvarande modell skulle kunna påverka SL:s varumärke, ekonomiska förutsättningar och operativa kapacitet vid en eventuell implementering i större omfattning inom tunnelbanesystemet.

Erik Norling
Förvaltningschef

Johan Nordenblank
Chef trafikavdelningen